

Μπλιθικιώτη

Περιεχόμενα

[00:00:00] Εμφύλιος και εξορία στην Ουγγαρία.....	1
[00:10:21] Ξεμάτιασμα	5
[00:17:26] Νεράιδες.....	7

[00:00:00] Εμφύλιος και εξορία στην Ουγγαρία

Εγώ θα σου πω ιστορία για τον πόλεμο. Δεν ξέρω τι πιστεύετε παιδιά. Εμένα με πήραν δυόμισι χρονών, γεννήθηκα το '46 και τότε χτυπήθηκε η Πυρσόγιαννη; Αν ξέρετε χρονολογία. Το '48 πριν το '49 με πήρε ο παππούς μου και η γιαγιά μου και με πήγαν στην Πυρσόγιαννη, γιατί τον πατέρα μου τον πήγαν φυλακή-έχουμε ιστορία μεγάλη, την μάνα μου την πήραν οι αντάρτες. Κουβαλούσαν τους τραυματίες απ' το ένα χωριό στ' άλλο. Απ' την Οξιά ήρθαν στην Θεοτόκο, γύρισαν τις γυναίκες και πήραν την μάνα μου και άλλη μια, μια πρώτη ξαδέρφη του πατέρα μου, μέχρι την Λυκόραχη. Τη Λυκόραχη πάνω, το παλιό το χωριό, όχι το καινούργιο, αν έχετε πάει, δεν ξέρω. Και λέει θα σας γυρίσουμε πίσω εσάς για να πάρουμε άλλες γυναίκες, δεν τις γύρισαν όμως, γινότανε μάχες τότες.

Και είχα και έναν αδερφό, ο οποίος τραυματίστηκε. Βρήκε χειροβομβίδα στο διάλλειμα του σχολείου και την πήρε την χειροβομβίδα, τα παιδιά εκεί, ήταν πέντ' έξι παιδιά. Την είδε ο δάσκαλος, την πήρε, όχι να την κρύψει να την πετάξει πουθενά. Την άφηκε όξω μεριά στο παράθυρο και στο διάλλειμα τα παιδιά την πήρανε, έκαναν λίγο παραπάνω και χτύπησε ο δικός μου. Δεν το κάνε ζημιά μεγάλη, τα δαχτυλάκια του εδώ λέει η μάνα μου. Εδώ προς την Πυρσόγιαννη κάτω γινότανε μάχες, είχε χτυπηθεί, δεν είχε χτυπηθεί ακόμα η Πυρσόγιαννη, δεν μπορούσε να το φέρει στην Κόνιτσα, ούτε στην Πυρσόγιαννη μπορούσε να το πάει, γινότανε μάχες. Και το πήγε στο Επταχώρι, που ήταν το αντάρτικο νοσοκομείο. Εκεί ήταν. Και της είπαν, με μια πρώτη ξαδέρφη του πατέρα μου, το πήγαν το παιδί εκεί και τσ' είπαν άφησε το εδώ

το παιδί να του κάνουμε αλλαγές και να ρθεις σε μια βδομάδα να το πάρεις. Πήγε σε μια βδομάδα η μάνα μου να το πάρει, το παιδί δεν του' χαν κάνει αλλαγές. Το άλλαξαν τότες, το πήγαν στο χωριό, πυρετό, πυρετό, πάει το παιδί.

Πέθανε από γάγγραινα.

Από γάγγραινα. Μολύνθηκε. Τη μάνα μου, ύστερα, μετά από μια βδομάδα πέρασαν με το φορτίο με τσ' αντάρτες, την πήραν μέχρι τη Λυκόραχη, ούτε και αυτή τη γύρισαν. Τον πατέρα' μ, περνούσαν οι Άγγλοι με τις λύρες, φορτίο ολόκληρο, δεν ξέρω ένα ζώο, δύο. Μ' τα λέγε η μάνα' μ, ο πατέρας' μ. Ο πατέρας μου ήταν παιδί νέο, νεόπαντρος ας πούμε, ήμουν και εγώ, είχα οχτώ χρόνια διαφορά με τον αδερφό' μ. ποιος.. στο χωριό δεν ήμασταν πολλά άτομα, πέντε οικογένειες ήμασταν, η θεοτόκο ήταν μικρό, ήμασταν μια κοινότητα με την Οξυά. Ποιος θα πάει, με συνοδεία και αυτό, με υπογραφές. Ήρθαν απ' την Οξυά, συνοδεία, απ' τη Θεοτόκο θα πάρουν άλλους να τους παν στη Λυκόραχη. Αα ήπρεπε κάποιος να πάει, με τα όπλα στα χέρια, όποιοι ήταν. Του λέει, θα γυρίσουν αυτοί, θα πάει ο Λάμπρος είπαν εκεί οι μεγαλύτεροι, οι πιο ηλικιωμένοι. Θα πάει ο Λάμπρος, εμείς δεν ευκαιρούμε, έχουμε ζώα τ' να τ' άλλο. Δεν μπορούσε να κάνει ο πατέρας μου. Όποιος και να ήταν ήπρεπε, θα πήγαινε. Υπόγραψε ο πατέρας μου ότι θα τους συνοδεύσει μέχρι τη Λυκόραχη, από κει πήραν άλλους. Γύρισε ο πατέρας μου, μαθαίνει στην Πυρσόγιαννη η αστυνομία, ποιος ήταν τότες οι αρχές, στέλνουν τον περλαβαίνουν τον πατέρα μου. Ξύλο, κακό... δεν ξέρω, σε ένα νησί, που τους πήγαιναν; Στη Μακρόνησο. Μακρόνησο. Πέρασε από δίκη όμως. Πέρασε από δίκη, αθώωθηκε, τον έβγαλαν.

Είχε στείλει η μάνα μου ένα γράμμα, θα σας την πω τώρα την ιστορία. Είχε στείλει η μάνα μου ένα γράμμα στον πατέρα μου που ήταν φυλακή και έγραφε, «Λάμπρο' μ γέννησε η γελάδα, γέννησε η προβατίνα, γέννησε η γίδα, -τα καθέκαστα τα οικογενειακά- , το παιδί καλά, εγώ καλά, το κορίτσι μας καλά, οι γονήδες καλά, λίγα γράμματα». Αυτοί τα διάβαζαν τα γράμματα, είναι συνηματικό το βγάλαν εκεί μέσα, ότι κάτι σου γράφει η γυναίκα σου. «όχι ρε παιδιά» ήλεγε ο πατέρας μου «τι να γράψει», αγράμματος κόσμος, γράφει τα οικογενειακά, τι μας συμβαίνει στο σπίτι. Όχι. Γράφει κι ένα η αδερφή της μάνας μου απ' τη Βούρμπιανη. Η μάνα μου ήταν απ' τη Βούρμπιανη κοπέλα. Και γράφει κι αδερφή της μάνας μου, είχαν σκοτώσει τότε ένα γιατρό Παπαβασιλείου, καλός γιατρός, Βουρμπιανίτης γιατρός από κει. Και

πέρασαν οι αντάρτες και τον σκότωσαν και κείνη έβριζε τους αντάρτες. «Λάμπρο' μ πέρασαν τέτοιοι μωρ αντάρτες και σκότωσαν τον καλύτερο άνθρωπο του χωριού μας, τον γιατρό μας». Τι την έχει τη μία; Κουινιάδα. Η άλλη, γυναίκα. Είχανε, ήταν σε αμφιβολία δηλαδή, τι είναι ο πατέρας μου ας πούμε ναι. Αλλά έγινε δικαστήριο. Έγινε δικαστήριο, πήγε ο πρόεδρος του χωριού, πήγε και ο γιατρός, άλλος ένας γιατρός πάλι απ' τη Βούρμπιανη Οικονόμος λεγόταν και αυτός. Πήγε και αυτός, σαν μάρτυρες και τον αθώωσαν τον πατέρα μου και βγήκε, αλλά όταν βγήκε ο πατέρας μου κανέναν δεν βρήκε στο χωριό. Μας είχαν πάρει εμάς όλους.

Πού ήσασταν;

Εμένα όταν χτυπήθηκε η Πυρσόγιαννη, γιατί μας πήρε ο παππούς κι η γιαγιά και πήγαμαν στην Πυρσόγιαννη. Όταν χτυπήθηκε η Πυρσόγιαννη, ο παππούς κρύφτηκε, που κρύφτηκε δεν ξέρω, εμένα και τη γιαγιά μας βρήκαν σπίτι, μας πήρανε. Εγώ δυόμισι χρονών κι η γιαγιά' μ έτρεμε. Μας πήγαν Αλβανιά, απ' την Αλβανιά ένα χρόνο και η μαμά' μ απ' την Καστοριά μπήκε. Γιατί πήγε Λυκόραχη και μπήκε απ' την άλλη μεριά.

Που σας είχαν στην Αλβανία;

Στην Αλβανία δεν ξέρω. Ήμουν μικρή, δυόμισι χρονών ήμουν εγώ. Η μαμά μου μπήκε από άλλο μέρος. Ένα χρόνο κάτσαμε στην Αλβανία, αλλά δεν ανταμώσαμε. Αλλού η μάνα' μ.

Τι συνθήκες είχε εκεί;

Η μάνα μου όπως λέει, γιατί εγώ δεν θυμάμαι τίποτα απ' την Αλβανία. Η μάνα μου, όπως λέει, μας έδωσαν ένα τσουβάλι αλεύρι λέει, το κοπανούσαμε το αλεύρι για να το κάνουμε σκόνη, για να ζυμώσουμε να φάμε ένα κομμάτι ψωμί λέει. Αυτά τ' χω απ' τη μάνα' μ. Μουχλιασμένα λέει, αλλά τι να κάναν; Αυτό ήταν. Και εμένα με τη γιαγιά μου στην Ουγγαρία, την μάνα' μ στην Ρουμανία. Ααα στην Ουγγαρία ώσπου να βρεθούν αναμεταξύ τους;

Στο Μπελογιάννη το χωριό;

Στο Μπελογιάννη. Έγω ήμουν με τη γιαγιά μου στου Μπελογιάννη. Ώσπου να βρεθεί ο ένας με τον άλλον, που βρίσκεται ο καθένας τότες. Έμαθαν ότι εγώ είμαι στην Ουγγαρία, η μάνα' μ στη Ρουμανία. Κάνει τα χαρτιά η μάνα μου να με πάρει στη Ρουμανία. Αν ξέρεις τώρα το Κολόκα για να σου πω, η πεθερά του Κολόκα ήταν πρώτη ξαδέρφη του πατέρα' μ, που χει τη Σοφία, τη Χριστίνα, το Σταύρο. Αυτή ήταν πρώτη

ξαδέρφη του πατέρα' μ, ήταν και αυτή στη Ρουμανία. Όλους όπως τους πήραν. Αυτή φρόντισε να κάνουν τα χαρτιά, να ρθούν για την Ελλάδα, το '54. Λέει Η μάνα μου, ας φύγω και εγώ. Της λέει. Δηλαδή πήγαινε η μάνα μου ρωτούσε. Πότε θα μου φέρετε το κορίτσι; Δεν ξέρουμε ακόμα, πότε θα μας δωθούν... επιστολή, ξέρω πως γινόταν τότες... λέει η μάνα μου ας φύγω και εγώ για την Ελλάδα λέει και από κει θα φροντίξουμε με τον άντρα μου να το πάρουμε το κορίτσι, αφού δεν μ' το φέρνουν. Τον Αύγουστο φεύγει η μάνα μου, τον Σεπτέμβρη με πήγαν εμένα στη Ρουμανία παιδί.

Κι η μάνα σου ήταν εδώ;

Ήταν εδώ, είχ' έρθει εδώ και εγώ στη Ρουμανία πήγα δεν βρήκα την μάνα μου, πήγα σε παιδικό σταθμό. Στον παιδικό σταθμό ήταν άλλα δυο-τρία παιδιά απ' το χωριό μας. Ήταν η κόρη της νουνάς μου. Όλα αυτά ήταν ξαδέρφια του πατέρα μου όμως, ήταν πιο μεγάλες αυτές, είχαμε έξι-εφτά χρόνια διαφορά μ' αυτές. Τα οποία αυτά ήξεραν καλύτερα καιι ώσπου έγραψα γράμμα, ώσπου να με βρουν... και ήρθα το '57 το Δεκέμβριο.

Πόσο χρονών ήρθες;

Ήρθα έντεκα χρονών. Έντεκα-εντεκάμιση χρονών.

Στην Ουγγαρία πως ήταν οι συνθήκες;

Κοίτα, εκεί, πρώτα ήμαν με τη γιαγιά μου, αλλά έπαθα ένα ατύχημα εγώ εκεί. Μ' άρπαξε μια γιαγιά, πως μικρά βγαίναμαν όξω και παίζαμαν και μ' άρπαξε μια γιαγιά, απ' το χωριό ήταν και αυτή, απ' την Οξυά ήταν και μας έμασε μέσα. Το χέρι μου εγώ, το χέρι μου εγώ, έσπασε εδώ μέσα. Τι έπαθε μέσα; Δεν ξέρω τι έπαθε. Και δεν με πήγαιναν σε γιατρό, κάτι έβαζαν και αυτοί. Τα θυμάμαι. Τα πραχτικά τα θυμάμαι πολύ καλά. Θα' μουν τέσσερα, τριάμιση, στα τέσσερα θα' μουν τότες και τα θυμάμαι. Τσ' γράφει η μάνα μου, έχασα το ένα το παιδί δίχως γιατρούς, να χάσω και τ' άλλο; Στείλτε το στο νοσοκομείο. Και πήγα στο νοσοκομείο και μ' έβαλαν, ενάμιση χρόνο έκατσα, ήταν σαν σανατόριο. Δυο φορές μ' έβαλαν σε γύψο. Όλο αυτό το χέρι, το κορμί, μόνο αυτό έτσι. Μ' αγάπσε μια νοσοκόμα εκεί, ήθελε να με πάρει για παιδί της, αλλά δεν μας έδωναν. Ήταν υπεύθυνοι το κράτος, δεν έδωναν παιδιά για να τα πάρει ο άλλος, ναι ας πούμε.

Και όταν γύρισες πίσω εδώ μετά;

Όταν γύρισα βρήκα εδώ τη μάνα μου, βρήκα εδώ τη γιαγιά μου. Γιατί η γιαγιά μου μετά το νοσοκομείο δεν μ' έδωκαν στα χέρια της γιαγιάς μου, με πήγαν και εκεί σε παιδικό σταθμό. Γιατί έτρεμε η γιαγιά μου και σου λέει που αυτή δεν είναι άξια για τον εαυτό της, να κοιτάξει και παιδί. Πήγα και στην Ουγγαρία σε παιδικό σταθμό, αλλά ερχόταν η γιαγιά μ' έβλεπε. Μ' έβλεπε συνέχεια. Και απ' τον παιδικό σταθμό ύστερα, έφυγα για την Ρουμανία. Ναι.

Και μετά γύρισες εδώ το '57.

Το '57 το Δεκέμβριο. Είμαι το '46 γεννημένη πρωταπριλιά, ήμουν έντεκα και μισό, ήμουνα. Ναι. Αλλά θα σου πω και άλλο ένα που μου διέφυγε. Ένας αδερφός του πατέρα μου έφυγε με τους αντάρτες. Παιδί ήτανε. Έφυγε με τς' αντάρτες. Ενώ του λέγαν οι δικοί του, μην πηγαίνεις, κοίτα, κάτσε εδώ, μην πηγαίνεις. Δεν ξέρω πως παρασύρθηκε, πήγε.

IMG_4510

Γαρυφαλλιά Μπλιθικιώτη, 1946. Θεοτόκος Κόνιτσας.

[00:10:21] Ξεμάτιασμα

Τι να σου πω του λέγαν του πατέρα μου, μπάρμπα Λάμπρο, γιατί έτσι τον έλεγαν συνήθως στο όνομα. Τι να σου πω, την γυναίκα μου την βρίσκω δεν την βρίσκω στο σπίτι. Πως τη βρίσκεις δεν τη βρίσκεις; Έχει έναν πονοκέφαλο, βαρύ πονοκέφαλο. Δεν μπορεί να σταματήσει, δεν μας μιλάει δηλαδή, είναι χαμένη. Παντού την πήγα, που δεν την πήγα; Και στην Αθήνα, εξετάσεις και μηχανήματα, δεν της βρίσκουν τίποτα. Τι να σου πω ρε παιδί μου λέει. Η γυναίκα μου μετράει, με το φτυάρι, πύρωμα που λένε. Πύρωμα και λόγια, άμα θέλετε να σας τα πω.

Να μας τα πεις.

Και πήγε ο βλάχος και την κατέβασε στο χωριό. Έκατσε τρεις μέρες στο χωριό και την πύρωσε η μάνα μου. Όχι την πρώτη μέρα ήρθε και την πήρε την μάνα μου ο βλάχος και πήγαν στο κονάκι, πάνω στο βουνό. Εκεί η μάνα μου της μίλησε, χαμένη η γυναίκα, πραγματικά χαμένη όπως μου τα λέγε η μάνα μου. Την πύρωσε το βράδυ με το φτυάρ'.

Πως το έκανε αυτό μπορείς να μας το πεις;

Αυτό το βάζεις στα κάρβουνα και κοκκινίζει ο φτυάρης. Φτυάρια μικρά που βάζαμε στις σόμπες να πάρουμε τα κάρβουνα, όχι φτυάρι τίποτα μεγάλο, φτυάρι της σόμπας. Αυτό κοκκινίζει, άναβε ας πούμε και με αυτό έκανε στο πρόσωπο σου, έτσι στο κεφάλι σου από δω από κει και έλεγε τα λόγια θυμάμαι. Το πρωί τώρα, να σου πω την ιστορία, και το πρωί λέει η μάνα μου για να δω είναι ή μας πέθανε λέει, τόσο ήταν χαμένη η γυναίκα. Όχι μωρ γυναίκες είμαι. Η πρώτη που άκουσαν από τρεις τέσσερις μέρες, δεν ακουγόταν η φωνή της. Την πύρωσε και το πρωί, την πύρωσε και το μεσημέρι και ύστερα της λέει, άμα θες.. ήρθε καβάλα στ' άλογο και αυτό ήταν της πέρασε. Αυτό ήταν απ' έξω λένε, από αερκό πως το λένε, δεν ξέρω από... δηλαδή αυτή λέει πήγε στη βρύση να πάρει νερό λέει, στην πηγή λέει και όταν γύρισε την έπιακε πονοκέφαλος. Αυτό αισθάνθηκε η γυναίκα.

Και λέγαν ότι την χτύπησε το αερικό και της το έκανε αυτό;

Λέει σαν μάγια, απ' όξω, ή νεράιδες, αυτά που περνούσαν τότες. Έτυχε να περάσουν και δεν ξέρω, έτσι τα λέγανε. Την έκανε καλά η μάνα μου.

Θα μας πεις τα λόγια να τα γράψουμε;

Ναι τα θέλεις; Έπαιρνε τοσοο, ας πούμε αυτό είναι το φτυάρι, είχε το μάσα εδώ και το πύρωνε καλά, όπου πονούσε η γυναίκα. Το γύριζε και μοναχή της το κεφάλι, δώθε κείθε.

«Παίρνω το μονοτσέκουρο και πάω για μονόκλαρα

Να κόψω τα μονόκλαρα, να φτιάξω τη μονόστρουγκα

Ναβάλω τα μονόγιδια, να αρμέξω το μονόγαλο

Να βγάλω το μονοβούτυρο, να αλείψω το μονοπύρωμα.

Να λειφτεί, να ξεριζωστεί, πουθενά να μη φανεί.» (τρεις)

Άντε, το έκανες το πρωί, το βράδυ, αλλά δεν θα βγεις όξω, θα κάτσεις μέσα. Αυτό ήταν το πύρωμα. Δεν θα βγει η άρρωστη. Μα αυτό είναι καλό. Κι άλλη μια απ' τη Δροσοπηγή. Αυτός έφερνε το ΟΤΕ, τα καλώδια και μας έρχεται μια Άνοιξη, που πέφταν τα καλώδια, που πέφταν βροχές, τα χιόνια απ' το χειμώνα, έσπαγαν κλαδιά και περνούσε ο τεχνίτης και το διόρθωνε ας πούμε. Γιατί εμείς στο χωριό είχαμε το τηλέφωνο, κοινοτικό στον πατέρα μου. Και ερχόταν ο άνθρωπος, ήτανε γνωστός μας άνθρωπος, περνούσε πολλές φορές. Κώστα' μ τι κάνεις, η μάνα μου, καλά; Τι να κάνω θεια Λάμπραινα, έχω την γυναίκα μου άρρωστη, λέει. Τι έχει; Πονοκέφαλο. Πως έχει

πονοκέφαλο; Δεν την πήγες σε γιατρό; Έπαιρνε πληροφορίες. Που δεν την πήγα. Αυτή έκανε το τρίτο κοριτσάκι και όπως πήγε να ρίξει τις στάχτες από τη σόμπα όξω, γυρίζοντας πέθανε απ' τον πονοκέφαλο. Και την πήγε και αυτός παντού. Στους γιατρούς, όλες τις εξετάσεις, δεν της βρίσκαν τίποτα. Μ' αυτό το πύρωμα, την ήφερε το βράδυ, το πρωί και την άλλη μέρα και της το πε η μάνα μου, είπε τα λόγια και της είπε να πυρώνεσαι. Είδε καλό.

Έπρεπε να το κάνει τρεις φορές δηλαδή;

Τρεις φορές είναι καλό. Πως λέει και το ξεμάτιασμα τρεις φορές για να πιαστεί.

Και την προσευχή αυτή από πού την είχε μάθει;

Απ' τους παππούδες ,απ' τις γιαγιάδες, προηγούμενο, δεν το ήξερε η μάνα μου. Απ' τη γιαγιά της, όπως και εγώ απ' τη μάνα μου. Και το λέω στα παιδιά μου, άμα σας τύχει στη ζωή σας, υπάρχουν και αυτά, δεν ξέρουμε τι είναι. Και εγώ παιδιά που τ' ακούω μένω έκπληκτη γιατί, λες, γιατί εμείς δεν τα βλέπουμε τώρα αυτά που λέγανε οι μάνες μας ή γιαγιές μας; Αυτά που έζησαν αυτοί.

Και ήταν και άλλες σαν τη μαμά σου ή μόνο αυτή;

Ήταν και άλλες σε άλλα χωριά, αλλά στη Θεοτόκο ήταν μόνο η μαμά μου. Και το ξεμάτιασμα με το λάδι, αλλά και με το πύρωμα και με τη μέση. Είχαμε εδώ στη γειτονιά μας ένα Ζακόπουλο, αυτός ήταν βοηθός κτηνιάτρου απ' τον Αμάραντο. Και όπου πήγαινε με τον κτηνίατρο και τύχαινε σήκωναν μοσχάρια, πιάνονταν απ' τη μέση. Τρεχάλα έρχονταν η γυναίκα του, «θειά Λάμπραινα, έλα να μετρήσεις τον άντρα μου». Τον μετρούσε, του περνούσε η μέση, τι να πω ρε παιδιά.

Έμαθες εσύ το μέτρημα. Πως το κάνε;

Τον μετράς από κάτω από τα νύχια, μέχρι τη μέση. Και να λες λόγια. Τρεις φορές.

Και τι λόγια;

Όχι σ' αυτό δεν λες πολλά λόγια. Όταν το σταυρώνεις. «*Η κότα στην κανίστρα και το κριάσι στον τόπο του*» τρεις φορές αυτό.

IMG 4511

Γαρυφαλλιά Μπλιθικιώτη, Θεοτόκος Κόνιτσας 1946.

[Οο:17:26] Νεράιδες

Εδώ στην Κόνιτσα σε ποια σημεία λέγαν ότι βγαίνανε.

Εδώ δεν ξέρω.

Στο χωριό;

Στο χωριό, εκεί που είναι η εκκλησία τώρα η Θεοτόκος. Εκεί στην άκρη στο δρόμο. Εκεί ήταν μονοπάτι δεν ήταν δρόμος τόσο ανοιχτός. Μετά γίνηκαν οι δρόμοι. Εκεί στο δρόμο έλεγαν, έβγαينا ξωθιέδες και στην εκκλησία, κοντά στην εκκλησία.

Αυτές πότε βγαίνανε;

Στου μύλους. Ή χαράματα ή βράδυ. Ή πρωί ή το βράδυ, βασιλέμα ηλιού λέει.

Τις έβλεπαν και γυναίκες και άντρες; Ή μόνο στις γυναίκες.

Δεν ξέρω αν βγαίνανε και στους άντρες.

Το σημείο εκεί στην εκκλησία πως λέγεται;

Αγία Τριάδα. Είναι η εκκλησία εκεί η Αγία Τριάδα. Ταξίδευα μια φορά, με τη γαρυφαλλιά, δεν ξέρω αν την ξέρεις. Γιατί, πάει απ' τα Τρίκαλα που κατεβαίνει Αθήνα. Και βλέπαμαν τώρα το φεγγάρι κατέβαινε κάτω στη θάλασσα και λέω «βρε παιδιά, να το φεγγάρι κατέβηκε κάτω».

Α, πες μας πως λέγαν ότι κατέβαζαν το φεγγάρι;

Άιντε πως το κατέβαζαν; Μια λέει εκεί στο χωριό κατέβαζε το φεγγάρ' κάτω λένε. Στο χωράφι. Που να ξέρω; Δεν ξέρω, τα χω ακουστά.

Το κατέβαζε για να κάνει μάγια;

Για να κάνει μάγια λέει. Καποιανής πέθαναν τα παιδιά, της έκαναν μάγια. Και εγώ όπως ταξίδευα για Αθήνα τώρα, είναι η θάλασσα από κάτω και το φεγγάρι αφού δεν ήταν βουνά έπεφτε κάτω. Να ρε παιδιά πέφτ' το φεγγάρι, εκείνη πως το κατέβαζε στο βουνό; Εδώ είναι η θάλασσα και φαίνεται που βασιλεύει ο ήλιος. Γιατί τα χουμε ακουστά αυτά και λέμε τι; Που κατεβαίνει το φεγγάρι;